

Raznovrsnost tema u English for International tourism udžbenicima

Diversity of topics in English for International tourism textbooks

Ivana Šalinović
Veleučilište ASPIRA, Heinzelova 62a, 10000 Zagreb
e-mail: ivana.salinovic@aspira.hr

Sažetak: *U turističkoj zemlji poput Republike Hrvatske, u kojoj se broj noćenja broji u milijunima, jedna od najvažnijih i najrazvijenih poduzetničkih grana je turizam koji u posljednje vrijeme sve više zapošljava i ulaže u stručni kadar kojemu je jedan od uvjeta zaposlenja i napredovanja, dobro poznavanje engleskoga jezika. Svrha ovoga rada bila je uvidjeti, odnosno, analizirati postoji li raznolikost tema u udžbenicima za učenje engleskoga jezika u turizmu, a za tu su svrhu korišteni udžbenici koje izdavačke kuće Pearson, Oxford i Cambridge trenutačno nude. Utvrđeno je kako su odgovarajući, relevantni i korisni te pružaju sve ono što jedan udžbenik trenutačno treba pružiti studentima/icama, odnosno, budućim turističkim djelatnicima/ama.*

Ključne riječi: *turizam, udžbenik, engleski jezik, ESP*

Summary: *In a tourist country like Croatia, where the number of overnight stays is counted in the millions, one of the most important and most developed business branches is tourism, which has recently been increasingly hiring and investing in professional staff for who a good knowledge of the English language is one of the conditions for both employment and advancement. The purpose of this paper was to see, that is, to analyze whether there is a variety of topics in textbooks for learning English in tourism, and for this purpose, the textbooks currently offered by the publishing houses Pearson, Oxford and Cambridge were used. It was determined that they are adequate, relevant and useful, and provide everything that one textbook should currently be providing to students, that is, to future tourism workers.*

Keywords: *tourism, textbook, English language, ESP*

1. Uvod

Rasprostranjenost engleskoga jezika u današnjem svijetu ogledava se u činjenici kako ga govori skoro 1,35 milijardi ljudi diljem svijeta (Dash, 2022.), a njegov nezaustavljivi napredak potpomognut je mnogobrojnim trendovima i odlukama poput one od Europske komisije koja je među svojim strateškim ciljevima navela da više jezika (barem dva) treba učiti odmalena (<https://publications.europa.eu>). Rastući na plećima kolonijalizma kada je Britanska Monarhija osvajala teritorije i tako nametala svoj nacionalni jezik, danas se engleski jezik munjevito brzo širi i van bivših kolonijalnih granica, grana se i rasprostire svoj utjecaj diljem svijeta te je očigledno kako polako, ali sigurno, prodire u sve sfere društva, a ne može mu se osporiti ni činjenica kako suvereno vlada kao lingua franca 21. stoljeća. Službeni je jezik u 102 zemlje (Dash, 2022.), jezik međunarodne i poslovne komunikacije, te je danas njegovo

poznavanje (i to B2 kao i C1 razine (<https://www.coe.int>)) neizostavan čimbenik u napredovanju na bilo kojoj karijernoj ljestvici. Među sektorima u kojima njegova važnost uistinu dolazi do izražaja je i turizam u kojem je danas, a pogotovo u Hrvatskoj, nemoguće opstati bez poznavanja nekoliko jezika, a ne samo engleskoga jezika. S obzirom kako je Republika Hrvatska turistička zemlja koju posjete milijuni ljudi godišnje (2022. godine Republiku Hrvatsku posjetilo je skoro 18 milijuna turista i turistkinja (dzs.hr)) važnost komunikacije na stranom jeziku, i to pogotovo na engleskom jeziku nikako se ne može zanemariti.

1.1. Engleski jezik u Republici Hrvatskoj

Uspoređujući razinu poznavanja engleskoga jezika u Republici Hrvatskoj, naspram ostalih zemalja svijeta, uočava se činjenica kako Hrvati/ice znaju engleski jezik na zavidnoj razini što pokazuju i rezultati na međunarodnim ispitima poznavanja engleskoga jezika (<http://gradestatistics.cambridgeenglish.org>). Obvezan predmet u osnovnoj i srednjoj školi (<https://mzo.gov.hr/>), engleski jezik dominira i u visokim institucijama koje, fokusirajući se na osposobljavanje studenata za tržište rada uviđaju potrebe specijalizacije i u terminologiji njihovoga fokusa te se mnogi od njih okreću podučavanju ESP-a (English for Special Purposes- pristup poučavanju jezika koji cilja na trenutačne i/ili buduće akademske ili profesionalne potrebe učenika, usredotočuje se na potrebni jezik, žanrove i vještine za rješavanje ovih potreba (Basturkmen, 2014.) kako bi što kvalitetnije pripremili svoje studente/ice za budući poslovni svijet ili za one studente/ice koje već rade dok studiraju, kako bi im omogućili napredovanje na poslu.

1.2. ESP

Iz svih prethodno navedenih razloga ESP (English for Special Purposes) podloga je na kojoj se grade syllabus i nastavni materijali na visokim obrazovnim institucijama. Donedavno, dosta nepoznat pojam, te je potrebno napraviti distinkciju od općega engleskog s obzirom da se radi o dva u potpunosti drugačija pristupa podučavanju, a najznačajniji element razlike je svijest o potrebi polaznika/ica (Hutchinson & Waters, 1987.) što je ujedno i jedan od četiri 'stupa' ESP pristupa: analiza potreba, ciljevi učenja, materijali i metode te evaluacija (Anthony, 2018.). Osvještavanjem potreba polaznika/ica dolazi i do razlike u metodologiji poučavanja i aktivnosti u učionici (Woodrow, 2017.). Razlike ne prestaju samo tu, već su, uistinu, mnogobrojne

Tablica 1. Prikaz razlika između Općega engleskoga i ESP

Opći engleski	ESP
širok raspon polaznika/ica, postoji metodologija, fokus je na gramatici, sve 4 vještine podjednako zastupljene, profesor/ica je stručnjak/inja (Anthony, 2018.; Basturkmen, 2014., Hutchinson & Waters, 1987., Woodrow, 2017.)	Odrasli/e polaznici/e, nema metodologije, fokus na vokabularu, vještine čitanja i pisanja su istaknuti, profesor/ica nije stručnjak/inja (Anthony, 2018.; Basturkmen, 2014., Hutchinson & Waters, 1987., Woodrow, 2017.)

Izvor: autorica

1.3. Materijali

Materijali korišteni u nastavnom procesu mogu biti dosta raznoliki, no većina edukatora/ica pribjegava standardiziranim udžbenicima ili internim materijalima (Ruiz-Garrido, Palmer & Fortanet -Gomez, 2010.), no istraživanja su pokazala kako se većina praktičara ESP-a okreće udžbenicima koji imaju jasan skup ciljeva i jasan redoslijed materijala osmišljenih za postizanje tih ciljeva, te im je prednost što su obično šarenijega i profesionalnijega izgleda. (Anthony, 2018.).

2. Udžbenici

Mogućnost pristupa online digitalnim izdanjima, omogućila je mnogo veću dostupnost materijala i za (samo)učenje i podučavanje, no dovelo je do financijskog preokreta u tiskarskoj industriji, prisiljenoj sve preciznije odabirati udžbenike za tiskanje, što neminovno dovodi do manjka dostupnih tiskanih udžbenika raznovrsnoga spektra, a pogotovo onih koji su specifičnoga područja jer zbog njihovoga specijalističkoga karaktera predmeta, izrada, tiskanje i distribucija sveobuhvatnih udžbenika o određenim nišnim temama može biti iznimno izazovna. Upravo među takvim udžbenicima nalaze se i udžbenici za podučavanje engleskoga jezika u turizmu, čija primarna svrha bi trebala biti svojevrsna priprema turističkih djelatnika/ica za obavljanje svoga rada, ali na engleskom jeziku.

2.1. English for tourism udžbenici

Prije svega, cilj udžbenika, a pogotovo udžbenika određenoga područja interesa bi trebao biti nuđenje širokoga raspona tema sa svrhom razvijanja jezičnih vještina i time usvajanja i kasnijega iskazivanja stručnoga znanja polaznika/ica kolegija/tečaja. Tekstovi, svrhovito kreirani, kako bi otškrinuli vrata u materiju i pokušali i znalcima i onima neupućenima u materiju dočarati specifičan svijet, u ovom slučaju turizma, trebali bi biti jezično prilagođeni razinama. Kao što je slučaj u većini ESP udžbenika (Woodrow, 2017.), u ovim udžbenicima fokus je na vokabularu, a manje na gramatici, pa se jezični temelji grade na jednostavnoj gramatici i stremi se usvajanju što više raznolikijih fraza i stvaranju širokoga raspona vokabulara kako bi se omogućila kvalitetna i smislena komunikacija s turistom/kinjom, tj. gostom/gošćom. Turistički/e djelatnici/e prvi su kontakt s turistima/kinjama i igraju ključnu ulogu u stvaranju prvoga dojma i ukupnoga iskustva turista što može značajno utjecati na njihovu percepciju destinacije i usluge te moraju biti spremni/e na sve zahtjeve turista/kinja, ali moraju biti i sposobni/e ponuditi sve potrebne informacije koje turist/kinja želi na engleskom jeziku. Upravo iz toga razloga, cilj ovoga rada usporediti je teme koje se nalaze u udžbenicima koji se koriste u podučavanju engleskoga jezika u turizmu.

2.1.1. Pearson

Iako na tržištu postoje i starije verzije ovih udžbenika, kao i nekolicina drugih udžbenika za engleski jezik u turizmu, serija koja trenutačno dominira izdavačkom industrijom serija je koju nudi Pearson Publishing, trenutačno među vodećim izdavačkim kompanijama a to su English for International Tourism Pre-Intermediate, Intermediate, Upper-Intermediate). Sva tri udžbenika sljede CEFR razine. Svaka ponuđena razina ima udžbenik, radnu bilježnicu, cd (i za udžbenik i za radnu bilježnicu), kao i banku testova i dvd radne listiće.

Tablica 2. Prikaz tema u English for International tourism udžbenicima

	Pre-Intermediate	Intermediate	Upper-Intermediate
Razina	A2-B1	B1-B1+	B1+-B2
Broj stranica	130	130	131
Broj lekcija	10	10	10
Unit 1	World tourism	Selling dreams	Trends in tourism
Unit 2	Jobs in tourism	Getting there	Get the message
Unit 3	Visitor centres	Accommodation	Hotel branding
Unit 4	Package tours	Destinations	Sustainability
Unit 5	Hotels	Things to do	Come fly with me
Unit 6	Food and beverage	Niche tourism	Heritage
Unit 7	Nature tourism	Cultural tourism	Managing events
Unit 8	Air travel	Running a hotel	Careers
Unit 9	Hotel operations	Customer service	Gastronomy
Unit 10	Marketing	Business travel	Risk

Izvor: autorica

2.1.2. Oxford

Oxford University Press već stoljećima sinonim je za kvalitetne publikacije koje se koriste diljem svijeta, a raspon njihovih tematika je ogroman. Među edicijom Careers nalaze se i knjige o Turizmu i to podijeljeno na tri razine: pružanje usluga, susreti i upravljanje. English for International Tourism Pre-Intermediate, Intermediate, Upper-Intermediate). Sva tri udžbenika sljede CEFR razine. Svaka ponuđena razina ima udžbenik, radnu bilježnicu, cd (i za udžbenik i za radnu bilježnicu).

Tablica 3. Prikaz tema u Oxford English for Careers-Tourism

	Tourism 1	Tourism 2	Tourism 3
Razina	A2-B1	B1-B1+	B1+-B2
Broj stranica	145	145	131
Broj lekcija	12	12	12
Unit 1	What is tourism	Arrivals	Tourism today

Unit 2	World destinations	A place to stay	NTOs
Unit 3	Tour operators	Tourist information services	Managing tour operations
Unit 4	Tourist motivations	Holiday rep	Hotel management
Unit 5	Travel agencies	Eating out	e-Travel
Unit 6	Transport in tourism	Rural tourism	Quality in tourism
Unit 7	Accommodation	Attractions and events	The impacts of tourism
Unit 8	Marketing and promotion	On tour	Built attractions
Unit 9	The airline industry	Hotel entertainment	Events management
Unit 10	Holidays with a difference	Specialized tourism	Sustainable tourism
Unit 11	Reservations and sales	Business travel	Social tourism
Unit 12	Airport departures	Checking out	Tomorrow's tourism

Izvor: autorica

2.1.3. Cambridge

Cambridge University Press iznimno je ugledna izdavačka kuća koja se ističe po visokokvalitetnim publikacijama. Njihovi udžbenici, istraživački radovi i knjige često postavljaju standarde u različitim poljima znanja. Njihova posvećenost akademskoj izvrsnosti i kontinuiranoj podršci obrazovanju pridonose širenju znanja širom sveta. No, na području turizma odlučili su objediniti sve u jednu knjigu.

Tablica 4. Prikaz tema u *Welcome, English for the travel and tourism industry*

	Welcome, English for the travel and tourism industry
Razina	Intermediate
Broj stranica	108
Broj lekcija	10

Unit 1	Different kinds of people
Unit 2	International travel
Unit 3	Phone calls
Unit 4	Food and drink
Unit 5	Letters and faxes
Unit 6	Accommodation
Unit 7	Money
Unit 8	Travelling around
Unit 9	Problems
Unit 10	Attractions and activities

Izvor: autorica

3. Diskusija

Proučeni udžbenici pokazali su izvanredno dobru tematsku obrađenost i raznolikost (teme su: od hotela i smještaja, putovanja i transporta, turističkih atrakcija, restorana i prehrane, aktivnosti i zabave, kulture i običaja, marketinga i promocija) te je uistinu malo vjerojatno kako u ovih sedam udžbenika nedostaje i jedna tema povezana s turizmom a da nije obrađena (iako se neke teme ponavljaju na određenim razinama, a udžbenici mogu samostalno funkcionirati, puno bolja je njihova iskoristivost ako se koriste u kontinuitetu). Teme su potkrijepljene odgovarajućim gramatičkim dijelovima (čija objašnjenja i primjeri se temelje na tematici određene lekcije) te su u svakoj lekciji dodatno ukomponirane sve vještine (čitanje, pisanje, slušanje, pričanje-čitanje, pričanje i slušanje prednjače, dok bi pisanje možda malo trebalo biti više zastupljeno) te se time postigla kvalitetna jezična, komunikacijska, spoznajna i edukacijska komponenta koja fokusirajući se na praktične aspekte učenja/podučavanja jezika omogućuje usvajanje i razvijanje vještina/vokabulara, a studenti/ice postaju upućeni/e i osposobljeni/e razgovarati/promišljati/rješavati/pomagati na engleskom jeziku u svim segmentima turističkoga sektora. Sve potrebe i zahtjevi turističkoga sektora dani su u obliku tekstualnih primjera, realnih situacija, problemskih studija slučajeva, i to omogućujući interaktivnost u raznim oblicima poput govornih vježbi, role-play situacija, rješavanja problematike, pisanja mailova, pritužbi, kreiranja turističkih paketa, predstavljanja proizvoda, što olakšava posao edukatoru/ici jer potiče sudjelovanje tijekom nastavnoga procesa i time potiču interes studenata/ica za sami sadržaj što posljedično ih priprema za realne situacije, razvijajući kod njih kritičko mišljenje i sposobnost izražavanja vlastitih stavova i mišljenja.

4. Zaključak

Kratkim pregledom tema trenutačno najkorištenijih udžbenika u podučavanju engleskoga jezika za turizam uvidjelo se kako, uistinu, pružaju sve ono što jedan udžbenik trenutačno treba pružiti studentima/icama to jest budućim turističkim djelatnicima/ama te im daje široku osnovu znanja i vještina potrebnih da uspješno rade u ovoj industriji. Kreirane teme,

prilagođene razinama te koje prate suvremene trendove, odličan su izbor i priprema da studenti/ice postanu elokventni na engleskom jeziku u svom profesionalnom putovanju.

Literatura

1. Anthony, L. (2018). *Introducing English for specific purposes*. Routledge.
2. Basturkmen, H. (2014). *Ideas and options in English for specific purposes*. Routledge.
3. Bihari Dash, Dr. B. (2022). Significance of Globalisation and English Language. *International Journal on Studies in English Language and Literature*, 10(5),
4. Dubicka, I., & O'Keeffe, M. (2013). *English for international tourism: Pre-intermediate*. Pearson Longman
5. Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). *English for specific purposes*. Cambridge University Press.
6. Jones, Leo (1998) *Welcome, English for the travel and tourism industry*, Cambridge
7. Ruiz-Garrido, M. F., Palmer, J. C., & Fortanet-gomez, I. (2010). *English for professional and academic purposes*. Rodopi.
8. Strutt, P. (2013) *English for International Tourism. Upper intermediate*. Pearson.
9. Strutt, P. (2013). *English for International Tourism: Intermediate coursebook*. Pearson
10. Walker, R. & Harding K., (2006): *OEC Tourism 1*, Oxford English Press
11. Walker, R. & Harding K., (2006): *OEC Tourism 2*, Oxford English Press
12. Walker, R. & Harding K., (2006): *OEC Tourism 3*, Oxford English Press
13. Woodrow, L. (2017). *Introducing course design in English for specific purposes*. Routledge.
14. https://publications.europa.eu/resource/cellar/8e2821a0-dd9f-47ef-94bd-dd7a232f451d.0004.02/DOC_1 (28.07.2023.)
15. TUR-2022-1-2 Dolasci i noćenja turista | Državni zavod za statistiku (dzs.hr),
16. <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/level-descriptions>
17. <http://gradestatistics.cambridgeenglish.org/2021/first.html>
18. <https://www.srednja.hr/novosti/izasla-je-lista-najboljih-poznavatelja-engleskog-jezika-na-svijetu-hrvatska-zauzela-visoko-mjesto/>
19. <https://mzo.gov.hr/>